

Sygnatura akt IV U 87/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2016r.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSR Monika Jankowska

Protokolant sekr. sądowy Justyna Kojtek

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2016r., w Ostrołęce

na rozprawie

sprawy z odwołania T. M.

przeciwko W. (...)w W.

od decyzji W. (...)w W. z dnia 23 lutego 2016 r., znak: (...) (...)1. (...)2014

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

ORZĘKA :

Oddala odwołanie.

Sygnatura akt IV U 87/16

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 23 lutego 2016 r., nr (...) (...)1. (...)2014 W. (...) W. utrzymał w mocy orzeczenie wydane przez (...) do (...) w O. z dnia 22 października 2014 r., nr PZOoN (...), o odmowie wydania T. M. orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

W dniu 12 stycznia 2006 roku (...) do (...) O. (orzeczenie nr (...)), zaliczył T. M. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe, według symboli przyczyny niepełnosprawności 11-I, 03-L, 07-S. Powyższe orzeczenie nie utraciło ważności, pomimo to T. M. złożyła w dniu 24 września 2014 roku ponownie wnioski o wydanie orzeczenia uwzględniającego zmianę stanu zdrowia. Po jego rozpatrzeniu (...) do (...) w O. – w dniu 22 października 2014 r. – odmówił wydania orzeczenia. Zainteresowana złożyła odwołanie od przedmiotowego orzeczenia nr PZOoN (...), lecz zostało ono utrzymane w mocy przez W. (...) W. - orzeczeniem z dnia 07 stycznia 2015 roku. T. M. złożyła odwołanie od orzeczenia (...) do Sądu, a Sąd Rejonowy w Ostrołęce Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, postanowieniem z dnia 24 listopada 2015 roku uchylił zaskarżone orzeczenie, przekazał sprawę do rozpoznania W. (...) W. i umorzył postępowanie w sprawie. Po zapoznaniu się z treścią postanowienia Sądu i odwołania oraz po dokonaniu oceny stanu zdrowia odwołującej przez powołanych w tym celu specjalistów i po analizie dokumentacji medycznej, W. (...) W. uznał za zasadne utrzymanie w mocy orzeczenia (...) do (...) w O. – z dnia 22 października 2014 r. - nr PZOoN (...), czego wyrazem było wydanie przez (...) orzeczenia w dniu 23 lutego 2016 r., nr (...) (...)1. (...)2014.

T. M., wniosła odwołanie od wyżej wymienionej decyzji (...). Odwołująca wskazała, że nie zgadza się z treścią orzeczenia, ponieważ stan zdrowia uzasadnia zaliczenie jej do grona osób niepełnosprawnych - w stopniu znacznym. Jak wskazała T. M., powinno jej również przysługiwać prawo do korzystania z karty parkingowej (k. 3-4v. akt).

W odpowiedzi na odwołanie, W. (...)w W. wniósł o jego oddalenie wskazując, iż ustalony - na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego - stan zdrowia odwołującej nie spełnia przesłanek do zaliczenia jej do znacznego stopnia niepełnosprawności. Odnosząc się zaś do żądania odwołującej, w kwestii przyznania karty parkingowej, (...) wskazał, że w przypadku przyznanego odwołującej umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, spełnienie tej przesłanki może wystąpić wyłącznie w przypadku określenia symbolu przyczyny niepełnosprawności wg jednego z następujących symboli: 04- O, 05- R, 10 – N. Tymczasem, odwołującej nie dotyczy żaden z tych symboli, stąd brak podstaw do przyznania uprawnień do karty parkingowej. (k. 6-7 akt).

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Przedmiotem niniejszej sprawy było ustalenie, czy schorzenia występujące u odwołującej T. M. na dzień wydania decyzji (...) powodują stopień niepełnosprawności – jeśli tak, to jaki, od kiedy istnieje i czy odwołująca wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, a także ustalenie, czy rodzaj schorzeń odwołującej powoduje, że medycznie spełnia ona przesłanki z art. 8 ust. 3 „a” pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym.

W. (...)w W. utrzymał w mocy orzeczenie (...) do (...), zaliczając T. M. do grona osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym – na stałe, według symboli przyczyny niepełnosprawności 11-I, 03-L, 07-S. W stanie zdrowia T. M. nie stwierdzono przesłanek, które determinowałyby stwierdzenie, że spełnia ona przesłanki z art. 8 ust. 3 „a” pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym.

Przy rozpoznaniu uwzględniano cukrzycę typu 2 leczoną insuliną, powikłaną polineuropatią i retinopatią, obustronny niedosłuch w stopniu umiarkowanym, astmę oskrzelową, nadciśnienie tętnicze. Stwierdzono, że stan zdrowia odwołującej powoduje trudności w funkcjonowaniu i z tego względu odwołująca wymaga pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych. Odwołująca, w ocenie (...), ma naruszoną sprawność organizmu, jednak nie można stwierdzić, że jest niezdolna do samodzielnej egzystencji. (akta (...): orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (...) z dnia 23 lutego 2016 r., nr (...). (...).1. (...).2014, orzeczenie (...) z dnia 22 października 2014 r., nr PZOoN (...)).

Zgodnie z ustawową definicją niepełnosprawności zawartą w art. 2 pkt. 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) niepełnosprawność oznacza „trwałą niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy”.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ww. ustawy „**do znacznego** stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji”. Zgodnie zaś z dyspozycją art. 4 ust. 2 cyt. ustawy „**do umiarkowanego** stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych”.

W myśl zapisu § 29 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 Nr 139, poz. 1328 z późn. zm.) standardy w zakresie kwalifikowania do **znacznego** stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające skutki naruszenia sprawności organizmu powodujące:

1) niezdolność do pracy - co oznacza całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu;

2) konieczność sprawowania opieki - co oznacza całkowitą zależność osoby od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem;

3) konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych - co oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych.

Przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 (ust. 2 § 29 cyt. rozporządzenia).

Zgodnie z treścią § 30 przywołanego rozporządzenia standardy w zakresie kwalifikowania do **umiarkowanego stopnia niepełnosprawności** zawierają kryteria określające naruszenie sprawności organizmu powodujące:

1) czasową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 3, w okresach wynikających ze stanu zdrowia;

2) częściową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 3.

Zgodnie z treścią § 32 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia przy kwalifikowaniu do znacznego, umiarkowanego i lekkiego stopnia niepełnosprawności bierze się pod uwagę zakres naruszenia sprawności organizmu spowodowany przez upośledzenie umysłowe począwszy od upośledzenia w stopniu umiarkowanym.

W związku z tym, iż ustalenie czy odwołująca T. M. spełnia warunki, wskazane cytowanymi przepisami i które, wymagało specjalistycznej opinii, Sąd postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2016r. dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu chorób wewnętrznych, diabetologii, otolaryngologii (k. 8 akt).

Po przeanalizowaniu akt sprawy, w tym dokumentacji medycznej, biegli sądowi z zakresu trzech specjalności, nie stwierdzili podstaw do zakwalifikowania odwołującej T. M. do znacznego stopnia niepełnosprawności. Zdaniem biegłych, schorzenia występujące u odwołującej powodują niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym – na stałe, wg symboli przyczyny niepełnosprawności 11-I, 03-L, 07-S. Ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od września 2000r. Biegli nie stwierdzili pogorszenia stanu zdrowia odwołującej T. M., który uzasadniałby zaliczenie odwołującej do osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym. Jak wskazali biegli, odwołująca nie wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Z opinii biegłych wynika jednoznacznie, że rodzaj schorzeń odwołującej nie powoduje, że medycznie spełnia ona przesłanki z art. 8 ust. 3 „a” pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym, ponieważ odwołująca nie cierpi na znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się. Przedmiotowa opinia była więc zgodna ze stanowiskiem (...) z dnia 23.02.2016 roku (opinia biegłych – k. 15-22 akt).

Odpis opinii biegłych przesłano obu stronom postępowania, celem zapoznania się z jej treścią i zobowiązano strony, do zgłoszenia ewentualnych uwag i zastrzeżeń do opinii w terminie 14 dni – pod rygorem ich pominięcia na dalszym etapie postępowania (jako spóźnionych).

Odpis przedmiotowej opinii biegłych został doręczony odwołującej T. M. w dniu 20.07.2016 roku (k. 33), a W. (...) W. w dniu 22.07.2016 r. (k. 32). (...) nie skorzystał z prawa zgłoszenia uwag i zastrzeżeń do opinii, natomiast odwołująca T. M. w zakreślonym terminie złożyła uwagi i zastrzeżenia do opinii biegłych (k. 24-25v.).

Na terminie rozprawy w dniu 31 sierpnia 2016 roku, na skutek uwag i zastrzeżeń odwołującej do opinii biegłych, Sąd postanowił dopuścić dodatkowo w niniejszej sprawie dowód z opinii biegłego z innego jeszcze zakresu, tj. z zakresu neurologii, uznając opinię sporządzoną w niniejszej sprawie za niepełną - w odniesieniu do schorzeń odwołującej. (k. 35-35v.). ***Specjalność biegłego w tym wypadku, wskazała Sądowi sama odwołująca, twierdząc że schorzenia kręgosłupa są tego rodzaju, że odwołująca leczy je wyłącznie neurologicznie (przepuklina kręgosłupa) i nigdy nie leczyła kręgosłupa u ortopedy.***

Biegły z zakresu neurologii, tak jak wcześniejszy zespół specjalistów, został powołany celem ustalenia i wskazania, czy schorzenia występujące u odwołującej T. M. na dzień wydania decyzji (...) powodują stopień niepełnosprawności – jeśli tak, to jaki, od kiedy istnieje i czy odwołująca wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, a także ustalenie, czy rodzaj schorzeń odwołującej powoduje, że medycznie spełnia ona przesłanki z art. 8 ust. 3 „a” pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym.

W opinii wydanej przez lekarza neurologa stwierdzono u odwołującej chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa z miernym upośledzeniem narządu ruchu, bez zaburzeń samodzielnej lokomocji, cukrzycę źle kontrolowaną z polineuropatią cukrzycową, niedosłuch obustronny – protezowanie obustronne, wydolny społecznie, nadciśnienie tętnicze, astmę oskrzelową. Biegła z zakresu neurologii zaliczyła badaną T. M. do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym na stałe, wg symboli przyczyny niepełnosprawności 11-I, 03-L, 07-S. Ustalony stopień niepełnosprawności, jak podała biegła, datuje się od września 2000r. Z powodu choroby zwyrodnieniowo – dyskopatycznej kręgosłupa, bez objawów korzeniowych, ubytkowych, bez niedowładów kończyn dolnych, bez zaburzeń czucia głębokiego, z niewielkimi zaburzeniami czucia dotyku palców, T. M., w ocenie biegłej, nie spełnia kryteriów zaliczenia jej do grona osób niepełnosprawnych, wobec których zachodzą przesłanki do pozytywnego stwierdzenia z art. 8 ust. 3 „a” pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym, tj. do wydania karty parkingowej. Przesłanek tych, jak uzasadniała biegła neurolog, T. M. nie spełnia, bowiem porusza się sprawnie, nie cierpi na niedowład kończyn dolnych i z punktu widzenia neurologicznego odwołująca nie spełnia kryteriów zaliczenia jej do osób niepełnosprawnych w stopniu wyższym, niż lekki.

Podobnie, jak w przypadku pierwszej opinii, jej odpisy zostały doręczone stronom postępowania i każdej ze stron określono termin 14 dni na zgłoszenie ewentualnych uwag i zastrzeżeń do opinii – pod rygorem ich pominięcia na dalszym etapie postępowania (jako spóźnionych).

W odpowiedzi, odwołująca T. M. nadesłała pismo z dnia 27 listopada 2016r. (k.51-51v.), które stanowiło polemikę ze sporządzonymi w sprawie dotychczas opiniami biegłych. Treść tego pisma nie podważała skutecznie treści opinii, a polegała na przytoczeniu Sądowi dolegliwości zdrowotnych odwołującej. Nadto, T. M. w piśmie tym nie zgłaszała żadnych wniosków dowodowych, ale prosiła „o wydanie przez sąd stosownej opinii z potrzebą człowieka chorego do godnego życia”.

Na rozprawie w dniu 19 grudnia 2016 roku Sąd oddalił uwagi i zastrzeżenia odwołującej do ostatniej opinii biegłej.

Przyczynkiem do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego neurologa, były wniesione w określonym przez Sąd terminie, uwagi i zastrzeżenia do pierwszej opinii biegłych, które w ocenie Sądu o tyle zasługiwały na uwzględnienie, że patrząc na schorzenia odwołującej, w pierwszym składzie biegłych brakowało specjalisty neurologa. Pismo odwołującej, być może nie było sformułowane dość precyzyjnie, ale w sposób przekonujący prowadziło do wniosku, że schorzenia kręgosłupa, na które cierpi odwołująca i z uwagi na które pozostaje pod opieką lekarza neurologa, nie były dotychczas ocenione.

Oddalenie zaś uwag i zastrzeżeń odwołującej do drugiej z wykonanych w sprawie opinii spowodowane było uzyskaniem przez Sąd pełnego przekonania, co do tego, że Sąd ustalił - przy pomocy wiadomości specjalnych biegłych lekarzy - konieczne fakty w niniejszej sprawie, niezbędne do jej rozstrzygnięcia. Nie bez znaczenia jest okoliczność, że pismo z uwagami i zastrzeżeniami do drugiej opinii, to właściwie polemika z ustaleniami biegłej, bez skutecznego

podważenia samej wartości merytorycznej opinii, także bez dalszych wniosków dowodowych. T. M., na terminie rozprawy w dniu 19 grudnia 2016r. oświadczyła Sądowi: „Na badaniu, doktor neurolog nie chciała mnie wysłuchać, tylko zrobiła mi badanie, tak jak się robi badanie neurologiczne i powiedziała „Dziękuję”. Trudno uczynić zarzut merytoryczny do opinii biegłej z zakresu neurologii z powodu „braku wysłuchania”, gdy samo badanie było wykonane „tak jak się robi badanie neurologiczne”, tym bardziej, że biegła dysponowała kompletem dokumentacji medycznej. Nie sposób, w ocenie Sądu, by dwa niezależne zespoły biegłych sądowych myliły się w tak znaczący sposób, dodatkowo jednomyślnie ze sobą.

Potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii. Specyfika dowodu z opinii biegłego polega bowiem m.in. na tym, że jeżeli taki dowód już został przez sąd dopuszczony, to opinii dodatkowego biegłego można żądać jedynie w razie potrzeby. **Orzecznictwo sądowe wskazuje, że potrzeba taka nie może być jedynie wynikiem niezadowolenia strony z niekorzystnego dla niej wydzwięku konkluzji opinii, lecz być następstwem umotywowanej krytyki dotychczasowej opinii.** W przeciwnym bowiem razie sąd byłby zobligowany do uwzględniania kolejnych wniosków strony dopóty, dopóki nie złożona zostałaby opinia w pełni ją zadowalająca, co jest niedopuszczalne.

Zdaniem Sądu, opinie jakie powstały na użytek tej sprawy, uzupełniając się wzajemnie, w pełni zasługują na uwzględnienie. Osoby, które sporządziły opinie mają, zgodnie z treścią art. 278 K.p.c. wiadomości specjalne niezbędne do odpowiedzi na zadane przez Sąd pytania. Biegli są specjalistami, a zatem posiadają niezbędną wiedzę, aby dokonać ustaleń mając na względzie schorzenia rozpoznane u odwołującej i dysponując dokumentacją związaną z leczeniem. Opinie te opisują badanie przedmiotowe i ujmują dane pozwalające ocenić stan zdrowia odwołującej. Ponadto, treść przedmiotowych opinii nie zawiera wewnętrznych sprzeczności, a wnioski wyciągnięte przez biegłych nie pozostawiają w ocenie Sądu wątpliwości, iż przedmiotowe opinie nie tylko mogą, ale też i powinny stanowić podstawę orzeczenia w niniejszej sprawie.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że do dowodu z opinii biegłego nie mogą mieć zastosowania wszystkie zasady prowadzenia dowodów, a w szczególności art. 217 § 1 K.p.c., a zatem sąd nie jest obowiązany dopuścić dowód z opinii kolejnych biegłych w każdym wypadku, gdy złożona opinia nie jest korzystna dla strony (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1974 r., II CR 817/73, nie publikowany). Żądanie ponowienia lub uzupełnienia dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sąd uzyskał od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania - wyrok z dnia 10 września 1999 r., II UKN 96/99, OSNAPUS 2000, nr 23, poz. 869; podobne poglądy były już wielokrotnie wyrażane w wyrokach z dnia 06 marca 1997 r., II UKN 23/97, OSNAPUS 1997, nr 23, poz. 476, z dnia 21 maja 1997 r., II UKN 131/97, OSNAPUS 1998, nr 3, poz. 100 oraz z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97, OSNAPUS 1998, nr 13, poz. 408.

Wielokrotnie też Sąd Najwyższy stwierdzał, że **potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii.** Wyroki Sądu Najwyższego z dnia 04 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, OSNAPUS 2000, nr 22, poz. 807, z dnia 14 maja 1997 r., II UKN 108/97, OSNAPUS 1998, nr 5, poz. 161, z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97, OSNAPUS 1998, nr 13, poz. 408 oraz z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 391/97, OSNAPUS 1998, nr 20, poz. 612.

Powinność sądu powołania innych biegłych Sąd Najwyższy dostrzegał wtedy, gdy pierwotna opinia budziła istotne i nie dające się usunąć wątpliwości, a zainteresowana strona wykazywała nieporadność w zgłaszaniu odpowiednich wniosków dowodowych lub gdy wniosek o powołanie kolejnego biegłego uzasadniony był dokumentacją leczenia schorzeń nierozpoznanych przez biegłych. **W niniejszej sprawie takie okoliczności występowały, w ocenie Sądu, po pierwszej opinii biegłych,** ale zostały ostatecznie wyjaśnione po sporządzeniu drugiej z kolei opinii. Obie opinie biegłych sądowych są zaś zbieżne z opinią (...).

Należy podkreślić, iż nie chodzi w sprawie o doprowadzenie do satysfakcjonującego dla danej strony rozstrzygnięcia, lecz chodzi o rozstrzygnięcie wg tzw. prawdy obiektywnej, wg faktów, a

te - zważywszy na jednomyślność orzeczenia (...) i biegłych sądowych - Sąd w swoim przekonaniu ustalił.

- Wskazać nadto należy, że tutejszy Sąd, mając na względzie treść opinii biegłych, o których mowa wyżej, nie mógłby wydać orzeczenia sprzecznego z wnioskami zawartymi w tychże opiniach. Jak podał bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 października 2006 roku (sygn. akt: I CSK 166/06) „Z przyjmowanej powszechnie zasady, iż sąd jest najwyższym biegłym, nie można wyprowadzać wniosku, że może biegłego zastępować, a to oznacza, że jeżeli do poczynienia ustalenia istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy potrzebne są wiadomości specjalne, sąd nie może dokonywać ich sam, nawet gdyby miał w tej dziedzinie odpowiednie kwalifikacje merytoryczne.....”.

Mając na względzie powyższe rozważania, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 K.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami, orzekł jak w sentencji.

SSR Monika Jankowska